

Lleis

Llei 17/2023, del 22 de setembre, de text consolidat de fundacions

Atès que dins del termini d'un mes des de la seva publicació en el Butlletí del Consell General, establert per l'article 116.6 del Reglament del Consell General, no han estat formulades objeccions per part dels consellers generals o dels grups parlamentaris, en data 22 de setembre del 2023, ha quedat aprovat el projecte de consolidació següent:

Llei 17/2023, del 22 de setembre, de text consolidat de fundacions

Exposició de motius

Les fundacions privades han tingut un reconeixement i regulació propis des que aquesta norma fou aprovada pel Consell General en la sessió del 12 de juny del 2008. Des d'aleshores, la necessària adequació a les circumstàncies derivades del pas del temps i l'evolució normativa consubstancial, van derivar en determinades modificacions destinades a actualitzar alguns aspectes de llur règim jurídic, a fi d'afavorir-ne l'operativitat i de garantir que puguin complir de manera més efectiva les finalitats que els són pròpies, en tant que entitats sense ànim de lucre constituïdes mitjançant l'afectació d'uns béns o d'uns drets de contingut econòmic i la destinació dels seus rendiments o dels recursos obtinguts per altres mitjans al compliment de finalitats d'interès general.

Amb aquesta voluntat, la disposició final primera de la modificació de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme modificà dos articles, i va incorporar l'adequada identificació del beneficiari efectiu, però no tan sols en relació amb les fundacions, sinó també de societats i associacions.

Aquesta mateixa norma, a la disposició final sisena, va donar el mandat d'elaborar un text refós, que fou publicat el 27 de febrer del 2019 per mitjà d'un decret legislatiu. Així, i com sigui que aquest text refós no és un text consolidat, per raó de seguretat jurídica cal derogar-lo.

Un any després d'aquesta publicació, la Llei 2/2020, del 27 de febrer, del pressupost per a l'exercici del 2020 modificà un únic article, l'article 27 de la Llei de fundacions, precepte que encara ha estat objecte d'una modificació posterior.

Ulteriorment, foren aprovades diverses reformes més, com les introduïdes per la Llei 25/2021, del 14 d'octubre, de modificació de la Llei 11/2008, del 12 juny, de fundacions, que habilità que les fundacions puguin desenvolupar activitats econòmiques, sempre que estiguin relacionades amb els fins fundacionals o en siguin complementàries o accessòries, actuació compatible amb el disseny ferm que les fundacions permanents estiguin ben dotades i finançades, i puguin complir llurs finalitats amb garanties d'efectivitat. Altrament, s'hi van introduir canvis normatius amb la voluntat de fer més eficient i diligent la gestió de l'organització fundacional, entre els quals dotar de més participació el patronat en el moment de la liquidació d'una fundació, juntament amb altres actualitzacions legislatives que esdevenien necessàries.

Posant fi a les reformes legislatives que calia consolidar, la Llei 37/2021, del 16 de desembre, de modificació de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme va instaurar l'obligació dels beneficiaris efectius de subministrar als registres corresponents tota la informació necessària per identificar-los.

Encara que no modificà cap article o disposició de la Llei de fundacions, per la seva afectació, convé fer esment a la Llei 21/2019, del 28 de novembre, de modificació de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme, que modificà la disposició addicional primera de la Llei 14/2017, entre altres extrems, per tal d'ampliar a deu anys la durada de l'obligació de conservar els registres amb la identitat de totes les persones que rebin fons o recursos de l'organització.

Per tot això, i donant compliment a la disposició final primera de la Llei 25/2021, del 14 d'octubre, de modificació de la Llei 11/2008, del 12 de juny, de fundacions, que encomanà al Govern que, d'acord amb el que està establert a l'article 116 del Reglament del Consell General, trametés al Consell General el Projecte de text consolidat de la Llei 11/2008, del 12 de juny, de fundacions, escau publicar aquesta norma amb rang de llei.

L'estructura d'aquest text consolidat de fundacions s'articula en 8 capítols, en els quals s'encabeixen 41 articles, 1 disposició addicional i 8 disposicions transitòries, que porten origen de la Llei 11/2008, i s'hi inclou una disposició derogatòria, es mantenen 2 disposicions finals de la Llei 11/2008 i, alhora, se n'hi incorporen dos més, la qual cosa fa un total de quatre disposicions finals.

Finalment, escau puntualitzar que amb la publicació d'aquesta Llei de text consolidat de fundacions queden derogades la Llei 11/2008, del 12 de juny, de fundacions i la Llei 25/2021, del 14 d'octubre, de modificació de la Llei 11/2008, del 12 de juny, de fundacions; la disposició final quarta de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme; la disposició

final sisena de la Llei 2/2020, del 27 de febrer, del pressupost per a l'exercici del 2020; la disposició final tercera de la Llei 37/2021, del 16 de desembre, de modificació de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme, i el Decret legislatiu del 13 de febrer del 2019 de publicació del text refós de la Llei 11/2008, del 12 de juny, de fundacions, així com totes les disposicions de rang igual o inferior que en contradiguin el contingut.

Aquesta Llei de text consolidat de fundacions entrarà en vigor l'endemà de publicar-se al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Capítol primer. Disposicions generals

Article 1. Àmbit d'aplicació

1. Aquesta Llei regula les fundacions privades, inscrites al Registre de Fundacions, que tenen nacionalitat andorrana i estan domiciliades a Andorra. També regula les fundacions del sector públic.
2. Les fundacions privades són entitats sense afany de lucre que afecten irrevocablement uns béns o uns drets a la realització de finalitats d'interès general.
3. Les fundacions privades poden ser constituïdes per una durada indefinida o temporal. En aquest darrer cas, la durada de la fundació ha de ser suficient per dur a terme la finalitat fundacional.

Article 2. Capacitat per constituir

1. Poden constituir fundacions privades, entre vius o per causa de mort, les persones físiques, andorranes o estrangeres legalment residents, que tinguin la capacitat d'obrar necessària i estiguin legitimades per disposar gratuïtament dels béns i els drets que integren la dotació.
2. També poden constituir fundacions privades les persones jurídiques andorranes, públiques o privades, d'acord amb els seus estatuts.

Article 3. Forma de constitució

1. Les fundacions privades s'han de constituir sempre en escriptura pública, amb l'autorització prèvia del Govern.
2. El procediment per obtenir l'autorització s'inicia amb un escrit de petició que el fundador adreça al Govern, acompanyat del projecte d'estatuts i d'una memòria explicativa de les activitats previstes o del programa

d'actuació que justifiqui la seva contribució a la consecució d'un fi d'interès general, i també d'un pla de viabilitat econòmica fonamentat en la suficiència de la dotació inicial prevista.

El Govern ha d'acordar l'autorització en el termini màxim de tres mesos des de la presentació de l'escrit de petició. En el cas que el Govern no es manifesti en aquest termini, s'ha d'entendre que l'autorització ha estat tàcitament acordada.

3. L'escriptura de constitució de la fundació s'ha d'inscriure al Registre de Fundacions. El notari autoritzant cursa al Registre de Fundacions dos còpies autèntiques de l'escriptura de constitució dins del termini de tres dies hàbils des de l'atorgament.

Article 4. Finalitats

Les fundacions han de perseguir fins d'interès general, com poden ser, entre d'altres, els de defensa dels drets humans, l'assistència social i la inclusió social, cívics, educatius, culturals, científics, esportius, sanitaris, laborals, d'enfortiment institucional, de cooperació per al desenvolupament, de promoció del voluntariat, de promoció de l'acció social, de defensa de l'entorn, i de foment de l'economia social, de promoció i atenció a les persones en risc d'exclusió social, de promoció dels valors constitucionals i defensa dels principis democràtics, de foment de la tolerància, de desenvolupament de la societat de la informació, o d'investigació científica i desenvolupament tecnològic.

Les finalitats de la fundació han de ser lícites i les seves activitats han de beneficiar col·lectius genèrics de persones. Els col·lectius de treballadors d'una o diverses empreses i els seus familiars tenen aquesta consideració.

Article 5. Dotació

1. La dotació inicial de la fundació ha de consistir en una aportació de béns i drets suficients per dur a terme les activitats fundacionals. La dotació inicial mínima és de 100.000 euros.

2. El Govern ha de valorar en cada cas, abans de donar l'autorització corresponent, la suficiència de la dotació inicial per al finançament adequat de les activitats fundacionals previstes, tenint en compte la memòria d'activitats i el pla de viabilitat presentats.

3. Si la dotació consisteix en diners, se n'ha d'acreditar l'ingrés en un compte obert a nom de la fundació mitjançant certificació bancària.

4. Si la dotació consisteix en béns d'una altra classe, se n'ha d'acreditar el valor mitjançant certificació d'experts, que responen de la valoració efectuada.

Article 6. Personalitat jurídica

1. Les fundacions constituïdes d'acord amb aquesta Llei adquireixen personalitat jurídica amb la inscripció de l'escriptura de constitució al Registre de Fundacions.

2. És requisit previ per a la inscripció al Registre de Fundacions la presentació al Protectorat, amb l'escriptura pública, de la previsió d'ingressos i despeses del primer any d'activitat de la fundació i d'una previsió de les activitats que es duren a terme en el mateix període.

Article 6 bis. Activitats econòmiques

1. Les fundacions poden desenvolupar activitats econòmiques, sempre que el seu objecte resti relacionat amb els fins fundacionals o en sigui complementari o accessori, ja sigui directament o mitjançant la seva participació en societats mercantils.

2. Les fundacions podran participar en societats mercantils sempre que la responsabilitat resti limitada i, per tant, els socis no responguin personalment dels deutes socials. Quan una fundació tingui participació en una societat mercantil, ho ha de comunicar al Protectorat.

3. En el cas que la fundació arribés a ser titular d'alguna participació en societats en les quals hagi de respondre personalment dels deutes socials, ha d'alienar les participacions en el termini màxim d'un any i informar-ne immediatament el Protectorat.

Capítol segon. Constitució

Article 7. *Escriptura de fundació*

L'escriptura de constitució d'una fundació ha de contenir, com a mínim, les dades i els documents següents:

- a) Les dades personals dels fundadors.
- b) La voluntat fundacional.
- c) Els estatuts de la fundació.
- d) La dotació inicial.
- e) Les dades de les persones que han de constituir el primer patronat i la forma de designar i renovar els membres del patronat.

Article 8. *Aportació de la dotació*

1. La dotació inicial s'ha d'aportar íntegrament en ocasió de l'atorgament de l'escriptura pública de fundació.
2. La dotació pot ser incrementada posteriorment.

Article 9. *Patrimoni de la fundació*

1. El patrimoni de la fundació el poden constituir tota classe de béns i drets que tinguin valoració econòmica.
2. La fundació consta com a titular de tots els béns i drets que integren el seu patrimoni; aquests béns i drets es fan constar en el seu inventari al Registre de Fundacions.
3. S'han de comunicar al Protectorat, almenys amb trenta dies d'antelació, els actes d'alienació i gravamen i les transaccions dels béns i drets de la fundació següents:
 - a) Els relatius als béns i drets que integren la dotació fundacional o que estiguin directament vinculats al compliment fundacional.
 - b) Els que afectin el patrimoni o representin un valor superior al 30% de l'actiu de la fundació que resulti de l'últim balanç anual.
4. També s'han de comunicar al Protectorat els actes de disposició i gravamen, i les transaccions dels béns immobles, establiments mercantils o industrials, dels valors mobiliaris que representin participacions significatives dels anteriors i dels objectes de valor extraordinari.
5. L'acceptació d'herències per part de les fundacions s'efectua sempre a benefici d'inventari.
6. L'acceptació de llegats o donacions amb càrregues que puguin desnaturalitzar el fi fundacional requereix l'autorització prèvia del Protectorat.
7. No es poden repudiar herències o llegats ni deixar d'acceptar donacions sense l'autorització prèvia del Protectorat o, si no és possible, sense l'aprovació judicial amb audiència del Ministeri Fiscal.

Article 10. *Estatuts*

1. Els estatuts de la fundació han d'incloure les circumstàncies següents:
 - a) La denominació, que ha de contenir els mots "fundació privada".
 - b) La data d'inici de l'activitat de la fundació, si no és la data d'atorgament de l'escriptura de constitució.
 - c) Les finalitats d'interès general de la fundació.
 - d) El domicili de la fundació, que només pot ser a Andorra.

e) La regulació del patronat, amb indicació del nombre de membres, la manera de designar-los i el termini del mandat; els càrrecs del patronat; el règim de convocatòria de les reunions, la manera de deliberar i de prendre acords i la forma d'aprovar les actes.

2. Una disposició dels estatuts o una manifestació del fundador que sigui contrària a la llei no té cap validesa. En cas de disposició contrària a la llei, la fundació no es pot inscriure al Registre de Fundacions.

Article 11. *Modificació dels estatuts*

1. Els estatuts de la fundació es poden modificar per acord del patronat, que s'ha de formalitzar per mitjà d'escriptura pública i s'ha d'inscriure al Registre de Fundacions. El notari autoritzant cursa al Registre de Fundacions dos còpies autèntiques de l'escriptura que formalitza la modificació dels estatuts de la fundació, dins del termini de tres dies hàbils des de l'atorgament.

2. La modificació dels estatuts requereix l'aprovació prèvia del Protectorat, que ha de constar en l'informe favorable preceptiu.

Capítol tercer. Govern de la fundació

Article 12. *Funcions i composició del patronat*

1. El patronat és l'òrgan de govern i representació de la fundació. Els membres del patronat tenen la condició de patró.

2. El patronat és un òrgan col·legiat integrat, com a mínim, per tres persones físiques o jurídiques. Les persones jurídiques han de ser representades en el patronat, d'una manera estable, per la persona física designada amb aquesta finalitat per l'òrgan competent.

3. La majoria de les persones físiques membres del patronat i de les persones designades per representar una persona jurídica andorrana que integri el patronat han de ser andorranes o estrangeres residents legalment a Andorra. Així mateix, les persones jurídiques que integrin el patronat han de ser creades d'acord amb la llei andorrana.

Article 13. *Càrrecs*

1. El patronat ha de tenir, com a mínim, un president, de nacionalitat andorrana, i un secretari. La funció de secretari pot ser exercida per una persona que no tingui la condició de patró; en aquest cas té veu però no té vot. Correspon al secretari la certificació dels acords del patronat.

2. Les persones físiques que integren el patronat han de tenir una capacitat d'obrar plena i no poden estar inhabilitades per a l'exercici de càrrecs i funcions públiques.

3. Les persones jurídiques que integren el patronat han de ser representades per una persona física que compleixi els requisits de l'apartat 2.

4. El càrrec de patró s'ha d'exercir personalment. Tanmateix, si els estatuts no ho prohibeixen, els patrons poden delegar el seu vot de forma escrita entre membres del patronat. No obstant això, no són delegables l'aprovació de comptes ni el pla d'actuació, les modificacions estatutàries, la fusió i la liquidació de la fundació, i tampoc els actes que requereixen l'autorització del Protectorat.

Article 14. *Acceptació*

Els patrons entren en funcions un cop han acceptat el nomenament en l'escriptura pública fundacional o en una altra escriptura pública, o bé mitjançant compareixença feta a aquest efecte al Registre de Fundacions. En tot cas l'acceptació es notifica al Registre de Fundacions.

Article 15. *Responsabilitat*

1. Els patrons són responsables solidaris davant de la fundació pels danys i perjudicis que causin per actes contraris a la llei o els estatuts, i per l'incompliment de les seves obligacions amb culpa o negligència.

2. L'acció de responsabilitat, que s'exerceix davant l'autoritat judicial i en nom de la fundació, correspon:

- a) Al mateix òrgan de govern de la fundació, mitjançant acord motivat, sempre que el patró afectat no participi en l'adopció de l'acord.
- b) Al Protectorat.
- c) Als patrons dissidents o absents, i també al fundador en el cas que no sigui patró.

Article 16. *Apoderats*

1. El patronat pot nomenar apoderats generals i especials. L'apoderat general té la condició de gerent.
2. No es pot apoderar ningú per decidir els actes següents:
 - a) La modificació dels estatuts.
 - b) La fusió, l'escissió o la dissolució de la fundació.
 - c) La formulació del pressupost.
 - d) L'aprovació dels documents que han de contenir els comptes anuals.
 - e) Els actes d'adjudicació, d'alienació, de gravamen i, en general, de disposició sobre béns immobles, establiments o béns mobles que integrin la dotació inicial de la fundació.
 - f) Els actes per als quals cal l'autorització del Protectorat o els que s'hagin de notificar preceptivament al Protectorat.
3. Els apoderaments generals i les revocacions s'han d'inscriure al Registre de Fundacions.

Article 17. *Gerència*

1. Si no és contrari als estatuts, les fundacions poden encomanar l'exercici de la gerència o gestió, o la realització d'altres activitats en nom de la fundació, a persones físiques o jurídiques amb solvència tècnica acreditada, amb la remuneració adequada a les funcions que desenvolupin.
2. El nomenament, el cessament, les condicions contractuals pactades i la remuneració anual d'aquestes persones s'han de notificar al Protectorat; en tot cas, les despeses per aquest concepte han de ser considerades una despesa general.

Article 18. *Gratuitat*

El càrrec de patró és gratuït, llevat de voluntat contrària del fundador i sense perjudici del rescabament de les despeses acreditades per raó del càrrec.

Article 19. *Cessament*

1. El cessament dels membres del patronat es produeix per les causes que resulten de la llei.
2. La renúncia al càrrec de membre del patronat ha de constar en escriptura pública i només produeix efectes davant tercers quan s'inscriu al Registre de Fundacions.
3. El cessament i els nomenaments de substitució s'han d'inscriure al Registre de Fundacions.

Article 20. *Impugnació d'acords*

L'acció d'impugnació d'acords o d'actes del patronat caduca al cap d'un any, comptador a partir de la data en què s'hagi adoptat l'acord o dut a terme l'acte.

Article 21. *Intervenció*

El Protectorat, d'ofici o a partir d'una denúncia, pot sol·licitar a l'Administració de justícia que ordeni la intervenció temporal de la fundació, quan hi adverteixi una gestió greument irregular o que posi en perill la continuïtat de la fundació, o una divergència greu entre les activitats que duu a terme i els fins fundacionals.

Capítol quart. Règim econòmic

Article 22. *Comptabilitat i llibres*

1. Les fundacions han de portar la comptabilitat d'acord amb la naturalesa de les seves activitats i de manera que permeti un seguiment de les operacions i l'elaboració dels comptes anuals.
2. Les fundacions han de portar, almenys, el llibre diari, el llibre d'inventari i de comptes anuals, el llibre d'actes i el llibre de beneficiaris efectius.
3. El llibre d'inventari i el llibre de comptes anuals de la fundació s'han d'obrir amb l'inventari inicial que consta en l'escriptura pública, i s'hi ha de transcriure anyalment l'inventari de tancament de l'exercici de comptes anuals.
4. El llibre d'actes ha de contenir les actes de les reunions del patronat i dels òrgans de govern, autenticades en la forma que prevegin els estatuts. Han de comptar, com a mínim, amb la signatura del secretari i amb el vistiplau del president.
5. El llibre de beneficiaris efectius inclou les persones que, segons la definició continguda a l'article 3, apartat 3, de la Llei de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme, es consideren com a beneficiaris efectius de la fundació. Conté, com a mínim, les dades següents:

- a) Nom i cognoms
- b) Data de naixement
- c) Nacionalitat i país de residència del beneficiari efectiu
- d) Naturalesa i abast de la participació real

Els beneficiaris efectius tenen l'obligació de subministrar a les fundacions constituïdes al Principat d'Andorra tota la informació necessària per al compliment de les obligacions a què es refereix aquest article.

6. El Registre de Fundacions ha de diligenciar els llibres abans que siguin utilitzats o bé un cop fets els assentaments i les anotacions mitjançant procediments informàtics.
7. Quan s'efectuïn activitats econòmiques d'acord amb el que està previst a l'article 6 *bis*, la comptabilitat de les fundacions s'ha d'ajustar al que està previst en la Llei 30/2007, del 20 de desembre, de la comptabilitat dels empresaris.

En tot cas, s'ha d'incorporar informació detallada en un apartat específic de la memòria, indicant els elements patrimonials afectats a l'activitat econòmica.

Article 23. *Comptes anuals*

1. Anyalment, el patronat ha de formular l'inventari i els comptes anuals.
2. Els comptes han d'incloure:
 - a) El balanç de situació, en la data de tancament de l'exercici, que ha d'especificar amb claredat els béns o els elements que s'integren en la dotació o són finançats amb aquesta dotació.
 - b) El compte de resultats.
 - c) La memòria, que ha de contenir almenys el detall dels recursos procedents d'altres exercicis pendents de destinar, si escau; els indicadors del compliment de les finalitats fundacionals, i, si és el cas, el detall de les societats participades, amb indicació del percentatge de participació.
3. El patronat ha d'aprovar els comptes dins els sis mesos següents a la data del tancament de l'exercici i el secretari els ha de signar amb el vistiplau del president.

Article 24. *Presentació dels comptes*

1. La presentació dels comptes al Protectorat s'ha de fer en un termini de 30 dies hàbils a comptar que s'aprovin.

2. El Protectorat ha de demanar a l'Administració de justícia que ordeni la intervenció temporal de les fundacions que no presentin els comptes durant dos anys consecutius. Durant el temps que l'autoritat judicial no dicta la resolució corresponent, el Protectorat no pot inscriure cap document de la fundació afectada, llevat dels cessaments, la renovació o renúncia de poders, l'extinció de la fundació, els nomenaments de liquidadors i també els assentaments ordenats per l'autoritat judicial. El primer any d'incompliment el Protectorat exigeix el compliment de l'obligació. L'obtenció de subvencions o d'ajudes públiques està condicionada a la presentació dels comptes.

3. La documentació relativa als comptes l'ha d'adreçar al Protectorat una persona degudament facultada per fer-ho. Aquesta obligació no afecta la documentació lliurada a efectes estadístics.

Article 25. Aplicació obligatòria

1. Les fundacions han de destinar almenys dos terços dels ingressos nets anuals que obtenen al compliment dels fins fundacionals, i la resta l'han de destinar o bé al compliment diferit de les seves finalitats o bé a incrementar-ne la dotació. S'entenen com a ingressos nets anuals la totalitat de les rendes i els ingressos obtinguts una vegada deduïdes les despeses efectuades necessàries per obtenir aquests ingressos. Aquestes despeses poden consistir en serveis exteriors, despeses de personal, altres despeses de gestió, despeses financeres i tributs, així com les dotacions a l'amortització dels actius afectes als fins fundacionals.

2. L'aplicació mínima de dos terços dels ingressos nets anuals s'ha de fer efectiva en el termini de tres exercicis, a comptar de l'inici de l'exercici següent al de l'acreditació comptable.

3. Les despeses d'administració, enteses com les directament ocasionades per l'administració dels béns i drets que integren el patrimoni de la fundació, i les altres de les quals els patrons tenen dret a rescabalar-se d'acord amb l'article 18, amb expressa exclusió de les despeses intrínseques al cost de les funcions de direcció i gerència, no poden ser superiors al 20% dels ingressos generats durant l'exercici.

Article 26. Alienació dels béns de les fundacions

1. Els béns integrants de les dotacions inicials de les fundacions només poden ser alienats a títol oneros i en les condicions establertes pels fundadors, si en l'escriptura de constitució han autoritzat les alienacions.

2. Fora d'aquest cas, tan sols poden ser alienats amb autorització del Protectorat.

3. El producte de l'alienació s'ha de reinvertir en l'adquisició d'altres béns o drets, que resten subrogats al lloc dels alienats, o en millores de béns de la fundació.

Article 27. Auditoria de comptes

1. Les fundacions han de sotmetre els comptes anuals a una auditoria externa en la data del tancament de l'exercici quan es produeixi una de les circumstàncies següents:

- a) Quan el total de l'actiu comptable de la fundació supera la xifra de 300.000 euros.
- b) Quan el total del volum anual d'ingressos ordinaris supera la xifra de 20.000 euros.

2. En l'informe d'auditoria es fan constar les infraccions de les normes legals o estatutàries que s'observin.

3. L'informe de l'auditoria de comptes s'ha de presentar al Protectorat en el termini de seixanta dies a comptar del moment de l'emissió, i en tot cas dins del termini de set mesos a partir de l'últim dia de l'exercici econòmic a què fa referència l'informe.

Capítol cinquè. Fusió, escissió, extinció i liquidació

Article 28. Fusió

1. La fusió de dos fundacions o més només es pot fer quan no consti la voluntat contrària del fundador.

2. La fusió requereix l'aprovació del Protectorat.

3. La fusió s'ha de formalitzar en escriptura pública, que s'ha d'inscriure al Registre de Fundacions.

Article 29. Escissió

1. L'escissió d'una fundació només es pot fer quan no consti la voluntat contrària del fundador i ha de tenir com a objectiu el compliment de les seves finalitats fundacionals.
2. L'escissió es decideix per acord motivat del patronat i requereix l'aprovació del Protectorat.
3. L'escriptura pública que formalitzi l'escissió ha de contenir els estatuts de la fundació o les fundacions que en resultin, i també la identificació dels membres del primer patronat.

Article 30. Causes de l'extinció

1. La fundació s'extingeix per:
 - a) L'expiració del termini pel qual va ser constituïda.
 - b) L'acompliment de les finalitats fundacionals.
 - c) La impossibilitat d'acomplir les finalitats fundacionals.
 - d) Les causes establertes en l'escriptura fundacional o els estatuts.
 - e) L'absorció o la integració que resulti d'un procés de fusió amb una fundació o més d'una.
 - f) Resolució judicial.
2. En els supòsits dels apartats *b*, *c* i *d*, l'extinció requereix l'acord motivat del patronat, ratificat pel Protectorat. Si no hi ha acord del patronat o l'acord no és ratificat pel Protectorat, l'extinció de la fundació requereix una resolució judicial motivada, que pot ser instada pel Protectorat, si és el cas.
3. Els acords i les resolucions judicials que determinen l'extinció s'han d'inscriure al Registre de Fundacions i s'han de formalitzar mitjançant escriptura pública.

Article 31. Liquidació

1. L'extinció d'una fundació comporta la liquidació dels seus actius i passius, que ha d'efectuar el patronat de la fundació, sota el control del Protectorat. Aquest últim ha d'autoritzar en tots els casos el destí del patrimoni romanent.
2. Els béns i drets resultants de la liquidació s'han de destinar a una fundació, a una entitat privada sense finalitat de lucre que persegueixi fins d'interès general, relacionats, sempre que sigui possible, amb els seus fins fundacionals, i que tingui afectats els seus béns, fins i tot per al supòsit de la seva dissolució, a la consecució d'aquells fins o a una entitat pública fins i tot de naturalesa no fundacional que persegueixi finalitats d'interès general, sempre que hagin estat així designats en els estatuts de la fundació extingida. Si no hi ha designació, aquest destí pot ser decidit en favor de la fundació o les entitats abans mencionades pel patronat quan tingui reconeguda aquesta facultat pel fundador i sempre sota el control del Protectorat i, a falta d'aquesta facultat, correspon al Protectorat complir aquesta comesa.
3. Els criteris reguladors del procediment de liquidació s'han d'establir per reglament.

Capítol sisè. El Protectorat**Article 32. Competència**

1. El Protectorat de les fundacions és competència de l'Estat. El Protectorat té cura de l'exercici correcte del dret de fundació.
2. El Protectorat de l'Estat és exercit pel ministeri que tingui atribuïdes les competències de Justícia.
3. El Protectorat ha de vetllar per la realització de l'interès general propi de les fundacions. A aquest efecte, el Protectorat informa el Govern de qualsevol circumstància que posi en perill l'assoliment de les finalitats fundacionals, el respecte de la voluntat fundacional o l'acompliment de les disposicions legals o estatutàries d'una fundació.

Article 33. Atribucions

1. Són atribucions específiques del Protectorat les següents:
 - a) Informar el Govern sobre la idoneïtat dels fins i la suficiència de la dotació de les fundacions que es trobin en procés de constitució.
 - b) Rebre i guardar en dipòsit els comptes presentats per les fundacions.
 - c) Informar el Govern dels expedients per a la modificació dels estatuts, i per a la fusió, l'escissió, la liquidació o l'extinció de les fundacions.
 - d) Qualsevol altra funció que li sigui atribuïda per llei.
2. El Protectorat també està legitimat per impugnar els actes i els acords del patronat que siguin contraris als preceptes legals o estatutaris pels quals es regeix la fundació.
3. Si el Protectorat considera que es desprenen indicis racionals d'il·licitud penal de la documentació presentada per una fundació, ho ha de comunicar al Ministeri Fiscal o a l'òrgan jurisdiccional competent. En aquest cas, el Protectorat comunica aquesta circumstància a la fundació interessada i al Registre de Fundacions.

Article 34. Altres funcions del Protectorat

1. El Protectorat pot assumir provisionalment la gestió de la fundació en els supòsits següents:
 - a) Si la fundació es queda sense patrons per qualsevol motiu.
 - b) Si adverteix una irregularitat greu en la gestió econòmica que posi en perill la subsistència de la fundació o una desviació greu entre els fins fundacionals i l'activitat efectuada. En aquest cas, el Protectorat insta el patronat a elaborar un informe i prendre les mesures correctores oportunes en un termini determinat.
2. Tant en un cas com en l'altre és necessària l'autorització judicial, en la qual s'ha d'establir el termini durant el qual el Protectorat s'ha de fer càrrec de la gestió de la fundació, que en cap cas no pot superar els dos anys.
3. La resolució judicial s'inscriu al Registre de Fundacions.

Capítol setè. Registre de Fundacions

Article 35. Registre de Fundacions

1. Per garantir la publicitat de les fundacions es crea el Registre de Fundacions, com a òrgan dependent del ministeri que tingui atribuïdes les competències de justícia.
2. L'estructura, l'organització i el funcionament del Registre de Fundacions s'han de regular per reglament.
3. La inscripció d'una fundació al Registre de Fundacions només pot ser denegada quan l'escriptura de constitució no s'ajusti a les prescripcions de la llei.
4. Únicament les fundacions inscrites al Registre de Fundacions poden emprar en la seva denominació el terme "fundació".
5. La denominació d'una fundació no pot consistir en la simple menció d'un territori, en una expressió genèrica d'ús comú, en conceptes i expressions propis d'altres persones ni en expressions contràries a les lleis o a l'honor i a altres drets de les persones.
6. La denominació d'una fundació no pot coincidir amb la d'una altra que ja estigui registrada primer, ni ser tan similar que presti a confusió. En cas que es presentin simultàniament dos o més sol·licituds de registre de fundacions amb la mateixa denominació, no se'n pot registrar cap.

Article 36. Publicitat del Registre

1. El Registre de Fundacions és públic. Els certificats que lliura donen fe del contingut. La publicitat es fa efectiva mitjançant certificació del contingut dels assentaments, per nota simple informativa o per còpia dels assentaments i dels documents dipositats en els registres o per mitjans informàtics o telemàtics, que s'ha d'ajustar als requisits establerts en la normativa vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal.

2. El registre ha de contenir, mínimament, les dades següents:

- Nom de la fundació.
- Data de creació / Data d'extinció.
- Fins i objecte fundacionals.
- Domicili social.
- Dotació.
- Nom i cognoms dels fundadors, si són persones físiques, i la raó o la denominació social, si són persones jurídiques, i en tots dos casos la nacionalitat.

3. Els actes subjectes a inscripció no inscrits no perjudiquen un tercer de bona fe. La bona fe del tercer es presumeix mentre no es provi que coneixia l'acte subjecte a inscripció no inscrit.

4. El que disposa aquest article s'entén sense perjudici de la normativa reguladora d'altres registres públics existents.

Article 37. *Actes inscriptibles*

1. Al Registre de Fundacions hi han de constar els actes següents:

- a) L'escriptura pública fundacional.
- b) Els estatuts i els acords de modificació.
- c) El nomenament, la suspensió, el cessament i la renúncia dels patrons i, si escau, dels liquidadors.
- d) Els apoderaments generals.
- e) La fusió i l'escissió de fundacions.
- f) L'extinció i la liquidació.

2. Al Registre de Fundacions també hi constarà la informació sobre els beneficiaris efectius de la fundació continguda al llibre de beneficiaris efectius a què fa referència l'article 22 d'aquesta Llei.

3. Si el responsable del Registre de Fundacions considera que es desprenen indicis racionals d'il·licitud penal de la documentació presentada per una fundació, ho ha de comunicar al Protectorat i a l'òrgan jurisdiccional competent. A més, ha de comunicar aquesta circumstància a la fundació interessada i suspendre el procediment d'inscripció fins que recaigui resolució judicial ferma.

Article 38. *Funcions*

Corresponen al Registre de Fundacions les funcions següents:

- a) Informar el Protectorat sobre els expedients de fundacions.
- b) Portar el Registre de Fundacions.
- c) Tramitar i resoldre els expedients d'autorització i inscripció establerts per la Llei.
- d) Donar publicitat i lliurar certificats dels assentaments inscrits.
- e) Qualsevol altra que li sigui atribuïda per llei.

Capítol vuitè. Fundacions del sector públic

Article 39. *Concepte*

1. Als efectes d'aquesta Llei, es consideren *fundacions del sector públic* les fundacions en les quals s'esdevingui alguna de les circumstàncies següents:

- a) Que es constitueixin amb una aportació majoritària, directa o indirecta, dels òrgans de l'Estat, les administracions públiques i les entitats parapúbliques o de dret públic d'Andorra o les administracions públiques i les entitats de dret públic de l'estranger.
- b) Que més del 50% del seu patrimoni fundacional estigui format per béns o drets aportats o cedits per les entitats referides.

2. Les fundacions del sector públic només es poden constituir si la participació pública andorrana és igual o superior a la tercera part de les aportacions o del patrimoni fundacional. Així mateix, les aportacions posteriors que s'integrin en el patrimoni fundacional també han de respectar aquest límit.

Article 40. Creació

1. Els òrgans de l'Estat, les administracions públiques i les entitats parapúbliques o de dret públic, dins de l'àmbit de les seves competències, poden crear fundacions en les condicions establertes per aquesta Llei. La creació de fundacions del sector públic o la participació en aquestes fundacions ha de ser autoritzada per acord del Consell General, del Govern, del Consell de Comú o del consell d'administració d'una entitat parapública o de dret públic, que han de disposar d'un informe econòmic previ.

2. Les entitats parapúbliques o de dret públic estatals necessiten l'acord previ del Govern per constituir una fundació o per formar-ne part.

Article 41. Règim jurídic

Les fundacions del sector públic estan sotmeses al règim especial següent:

- a) No poden exercir potestats públiques.
- b) Només poden dur a terme activitats relacionades amb l'àmbit de competències de les entitats del sector públic fundadores o que hi participin.
- c) Han d'ajustar la comptabilitat a les disposicions legals previstes al Pla general de comptabilitat pública vigent.
- d) Han de sotmetre la contractació als principis de publicitat, concurrència i objectivitat.
- e) S'han d'inscriure al Registre de Fundacions, de conformitat amb el que disposa aquesta Llei.
- f) Malgrat que el domicili ha d'ésser a Andorra, poden establir delegacions i oficines a Andorra o en qualsevol altre lloc.
- g) Els membres del patronat poden ser, fins i tot de forma majoritària, de nacionalitat i residència estrangeres. El president ha de ser de nacionalitat andorrana.
- h) Els patrons que representen els òrgans de l'Estat, les administracions públiques i les entitats de dret públic, tant d'Andorra com de l'estranger, tenen la consideració de patrons nats.
- i) Els patrons nats es poden fer representar, per escrit i de forma específica per a cada reunió, per un altre patró.
- j) És imprescindible la unanimitat dels patrons nats per a les decisions següents:
 - Definir les línies d'actuació de la fundació.
 - Interpretar els estatuts i reformar-los.
 - Establir reglaments i normes complementàries dels estatuts per al règim intern de la fundació.
 - Analitzar i aprovar, si escau, el programa d'activitats i objectius de l'any següent, abans d'acabar l'any natural, i també els pressupostos ordinaris i extraordinaris de la fundació, la memòria i els comptes anuals.
 - Nomenar i revocar el secretari del patronat, així com qualsevol altre càrrec o òrgan que estimin convenient, per millorar l'organització i per acomplir els objectius de la fundació.
 - Aprovar la creació i la composició de qualsevol òrgan en el qual es deleguin funcions, d'acord amb els estatuts.

Disposició addicional (Llei 11/2008)

Mentre no existeixi una llei que les reguli expressament, no es poden constituir fundacions d'interès particular i fundacions familiars.

Disposició transitòria primera (*Llei 11/2008*)

Les fundacions constituïdes abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei que tinguin com a finalitat fundacional l'interès general han d'adaptar els estatuts a la Llei de fundacions i instar la seva inscripció al Registre de Fundacions en el termini d'un any. Contra la resolució negativa del Registre de Fundacions es pot interposar recurs davant el Govern, d'acord amb el que estableix el Codi de l'Administració.

Disposició transitòria segona (*Llei 11/2008*)

1. Les fundacions que no adaptin els estatuts en el termini establert quedaran extingides; en aquest cas els seus patrons o administradors, independentment de la denominació que tinguin als estatuts, han de respondre personalment, solidàriament i il·limitadament, dels deutes i les obligacions de la fundació.
2. Si un cop transcorregut el termini establert a la disposició transitòria primera no han adaptat els estatuts ni han instat la inscripció al Registre de Fundacions, no s'hi poden inscriure.

Disposició transitòria tercera (*Llei 11/2008*)

Un cop transcorregut el termini legal fixat, el Protectorat de l'Estat assumeix les funcions d'òrgan de liquidació de les fundacions constituïdes abans de l'entrada en vigor de la Llei que no s'hi hagin adaptat, amb potestat per efectuar tota mena d'actes jurídics destinats a liquidar el patrimoni fundacional.

Disposició transitòria quarta (*Llei 11/2008*)

Els fedataris públics, a requeriment del Protectorat, han de facilitar qualsevol informació que consti en el seu protocol, o en els protocols notariais dipositats a la Cambra de Notaris, per determinar l'existència de fundacions constituïdes abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, i també còpies de qualsevol document públic en què hagin intervingut, o que hagin atorgat, fundacions constituïdes abans de l'entrada en vigor de la Llei.

Disposició transitòria cinquena (*Llei 11/2008*)

El Protectorat ha de mantenir el secret respecte de tots els fets i les notícies de tota mena de què tingui coneixement en l'exercici de les facultats conferides en aquestes disposicions transitòries, excepte si de la informació que té en pot resultar la comissió d'un delicte. En aquest cas ha de comunicar aquests fets a l'autoritat judicial competent, i trametre-li els documents i la informació de què disposi, sense que això impliqui la suspensió del procés de liquidació.

Disposició transitòria sisena (*Llei 11/2008*)

Les fundacions del sector públic constituïdes abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei han d'adaptar els estatuts de conformitat amb el que s'estableix al capítol vuitè, i han d'instar la seva inscripció al Registre de Fundacions en el mateix termini previst a la disposició transitòria primera.

Disposició transitòria setena (*Llei 11/2008*)

1. Qualsevol adscripció permanent de béns a finalitats d'interès particular atorgada –sota qualsevol forma– abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, amb una pretesa finalitat fundacional, queda sense efecte de cap mena al cap de dos anys des de l'entrada en vigor de la Llei.
2. No obstant la disposició de l'apartat anterior, si les disposicions de constitució i els seus estatuts ho permeten, es pot optar per adaptar la finalitat fundacional i els estatuts a la Llei de fundacions i instar la seva inscripció al Registre de Fundacions, en el termini de dos anys des de l'entrada en vigor de la Llei.
3. En el cas que no s'hagi acollit a les disposicions de l'apartat anterior, i si no s'ha extingit abans del termini fixat en l'apartat primer, el Protectorat ha de procedir, consegüentment, a la resolució del negoci jurídic de dotació i ha de donar al patrimoni adscrit la destinació prevista als estatuts o, a falta de norma estatutària aplicable, la destinació establerta per aquesta Llei.

Disposició transitòria vuitena (*Llei 11/2008*)

Les escriptures d'adaptació a la Llei de les fundacions constituïdes abans de l'entrada en vigor es beneficien d'una reducció del 50% en els honoraris notariais, sempre que l'adaptació tingui lloc dins del període d'un any des de la data d'entrada en vigor.

Disposició derogatòria

Amb l'entrada en vigor d'aquesta Llei queda derogada la Llei 11/2008, del 12 de juny, de fundacions i la Llei 25/2021, del 14 d'octubre, de modificació de la Llei 11/2008, del 12 de juny, de fundacions; la disposició final quarta de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme; la disposició final sisena de la Llei 2/2020, del 27 de febrer, del pressupost per a l'exercici del 2020; la disposició final tercera de la Llei 37/2021, del 16 de desembre, de modificació de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme, i el Decret legislatiu del 13 de febrer del 2019 de publicació del text refós de la Llei 11/2008, del 12 de juny, de fundacions, així com totes les disposicions de rang igual o inferior que en contradiguin el contingut.

Disposició final primera (*Llei 11/2008*)

El Govern ha de regular per reglament el Protectorat i el Registre de Fundacions en un termini de sis mesos des de la publicació de la Llei.

Disposició final segona (*Llei 11/2008*)

Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà de ser publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, excepte l'article 1 i el capítol segon i les disposicions concordants, que entraran en vigor al cap de sis mesos de la publicació. Durant aquest període els notaris no poden autoritzar escriptures de constitució de noves fundacions.

Disposició final tercera. Desplegament reglamentari (*Llei 25/2021*)

S'han d'aprovar les normes reglamentàries necessàries per al desenvolupament d'aquesta Llei en el termini màxim d'un any des del dia en què entri en vigor.

Disposició final quarta. Entrada en vigor

Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà de publicar-se al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Casa de la Vall, 22 de setembre del 2023

Carles Ensenyat Reig
Síndic General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Emmanuel Macron
President de la República
Francesa Copríncep d'Andorra

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra